

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин та міжнародного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Жильцов О.Б.

« 30 » 01 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЄВРОПЕЙСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА
для студентів**

спеціальності	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітнього рівня	другого (магістерського)
освітньої програми	291.00.01 Суспільні комунікації

Київ – 2020

Розробник:

Пістракевич Олена Володимирівна, кандидат наук з держаного управління, старший викладач кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Пістракевич Олена Володимирівна, кандидат наук з держаного управління, старший викладач кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та міжнародного права

Протокол від 31.01. 2019 р. № 8

Завідувач кафедри _____ (підпис) (І.В. Жалоба)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми «Регіональні студії»

8.11. 2019 р.

Керівник освітньої програми _____ (підпис) (І.В. Жалоба)

Робочу програму перевірено

_____. 2019 р.

Заступник декана _____ (підпис) (А.Ю. Нашинець-Наумова)

Пролонговано:

на 2019/2020 н.р. _____ (підпис) (ПІБ) (Жалоба І. В.), «14» 01 2020 р.,
протокол № 8

на 20/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ) _____, «____» 20__ р.,
протокол № _____

на 20/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ) _____, «____» 20__ р.,
протокол № _____

на 20/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ) _____, «____» 20__ р.,
протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
ЄВРОПЕЙСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА	
Вид дисципліни	Вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	8 / 240
Курс	5
Семестр	10
Кількість змістових модулів з розподілом:	8
Обсяг кредитів	8
Обсяг годин, в тому числі:	240
Аудиторні	64
Модульний контроль	16
Самостійна робота	160
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Європейська інформаційна політика» є ознайомлення майбутніх фахівців з основними аспектами європейської інформаційної політики та отримання знань з основних напрямків реалізації європейської інформаційної політики.

Завданнями дисципліни «Європейська інформаційна політика» є:

- ознайомлення студентів з сутністю і основними підходами до визначення інформаційної політики;
- формування знань про основні суб'єкти, принципи, пріоритети та засоби реалізації європейської інформаційної політики;
- формування знань про основні напрямки та особливості реалізації сучасної європейської інформаційної політики;
- формування знань про основні аспекти інформаційної політики європейських міжурядових організацій, окремих регіонах Європи та окремих європейських країн.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення дисципліни «Європейська інформаційна політика» студенти повинні **знати**:

- сутність і основні підходи до визначення інформаційної політики;
- роль та місце інформаційної політики в сучасному світі;
- проблеми та напрямки вивчення європейської інформаційної політики;
- особливості інформаційної політики європейських міжурядових організацій;
- особливості інформаційної політики країн Європи.

Студенти повинні **вміти**:

- здійснювати суб'єктно-об'єктний і просторовий аналіз європейської інформаційної політики;
- вміти характеризувати інформаційну політику європейських міжурядових організацій та окремих європейських країн;
- вміти аналізувати основні напрями та засоби правового регулювання європейської інформаційної політики: конвенції, рекомендації, резолюції та декларації, спеціальні проекти, пов'язані з реалізацією інформаційно-комунікаційних завдань
- розуміти мету інформаційних стратегій та основних завдань політики урядів європейських країн.

Студенти набувають таких **компетентностей**:

Загальні:

- здатність до самостійного пошуку та обробки інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;
- здатність до ефективного використання інформаційних технологій в соціальній і професійній діяльності;
- здатність планувати етапи виробничого процесу, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, представляти результати роботи й обґрунтовувати запропоновані рішення на сучасному науково-технічному та професійному рівні;
- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

Фахові:

- здатність проводити аналіз інформаційних міжнародних систем та глобального розвитку, проблем інформаційного суспільства;
- здатність проводити аналіз міжнародних правових норм у сфері інформаційної політики;
- здатність збирати, зберігати, обробляти, аналізувати, підсумовувати та поширювати інформацію за допомогою сучасних інформаційних технологій;
- здатність створювати національний інформаційний потенціал, використовувати інформаційні ресурси у національних інтересах, сприяти міжнародному співробітництву у галузі комунікації та інформації на основі європейського досвіду.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва теми лекції	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:				
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
					Індивідуальні	Самостійна
Змістовий модуль 1 Європейська інформаційна політика: суб'єктно-об'єктний і просторовий аналіз						
Тема 1. Теоретичне підґрунтя інформаційної політики	14	2	2			10
Тема 2. Європейська інформаційна політика	14	2	2			10
Модульний контроль	2					
Разом	30	4	4			20
Змістовий модуль 2 Інформаційна політика європейських міжурядових організацій						
Тема 3. Інформаційна політика Ради Європи, ОБСЄ та ЦЄІ	28	4	4			20
Модульний контроль	2					
Разом	30	4	4			20
Змістовий модуль 3 Інформаційна політика ЄС та НАТО						
Тема 4. Інформаційна політика ЄС	28	4	4			20
Тема 5. Інформаційна політика НАТО	28	4	4			20
Модульний контроль	2					
Разом	58	8	8			40
Змістовий модуль 4 Особливості реалізації інформаційної політики в країнах Західної Європи						
Тема 6. Інформаційна політика Великобританії, Франції	14	2	2			10
Тема 7. Інформаційна політика Німеччини, Швейцарії	14	2	2			10
Модульний контроль	2					
Разом	30	4	4			20

Змістовий модуль 5 Інформаційна політика країн Бенілюксу						
Тема 8. Інформаційна політика Бельгії, Нідерландів, Люксембургу	14	2	2			10
Модульний контроль	2					
Разом	16	2	2			10
Змістовий модуль 6 Особливості реалізації інформаційної політики Скандинавських країн та країнах Балтії						
Тема 9. Інформаційна політика Естонії, Латвії, Литви.	14	2	2			10
Тема 10. Інформаційна політика Норвегії, Фінляндії, Швеції, Данії.	14	2	2			10
Модульний контроль	2					
Разом	30	4	4			20
Змістовий модуль 7 Регіональна інформаційна політика країн Центральної Європейської Ініціативи						
Тема 11 Регіональна інформаційна політика країн Центральної Європейської Ініціативи	28	4	4			20
Модульний контроль	2					
Разом	30	4	4			20
Змістовий модуль 8 Інформаційна політика України						
Тема 12. Інформаційна політика України	14	2	2			10
Модульний контроль	2					
Разом	16	2	2			10
Усього	240	32	32			160

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Європейська інформаційна політика: суб'єктно-об'єктний і просторовий аналіз

Тема 1. Теоретичне підґрунтя інформаційної політики

Сутність і основні підходи до визначення інформаційної політики. Об'єкт, предмет, мета інформаційної політики. Основні завдання інформаційної політики. Теоретичний аналіз поняття «інформаційна політика». Аспекти розуміння інформаційної політики. Роль та місце інформаційної політики в сучасному світі.

Література :[2,5,9]

Тема 2. Європейська інформаційна політика

Поняття та структура європейського інформаційного простору. Функції та принципи формування та функціонування європейського інформаційного простору. Транс'європейська складова європейського інформаційного простору, її основні компоненти. Теоретичні аспекти інформаційного суспільства. Стратегії та програми становлення інформаційного суспільства Європи. Європа і глобальне інформаційне суспільство. Співвідношення між європейською інформаційною та комунікаційною політикою. Основні напрямки сучасної інформаційно-комунікаційної політики. Проблеми та напрямки вивчення європейської інформаційної політики.

Література:[1,6,7,8]

Змістовий модуль 2 Інформаційна політика європейських міжурядових організацій

Тема 3. Інформаційна політика Ради Європи, ОБСЄ та ЦЄІ

Формування інформаційної політики Ради Європи. Концепції інформаційної політики Ради Європи. Політика Ради Європи щодо засобів масової інформації. Політика Ради Європи щодо побудови інформаційного суспільства. Діяльність інформаційних бюро Ради Європи. ОБСЄ та її документи з інформації і комунікації. Інформаційна проблематика в діяльності ОБСЄ. Міжнародний форум інформаційного суспільства Організації Центральноєвропейська Ініціатива.

Література:[10,13,17,18,19, 21,23]

Змістовий модуль 3 Інформаційна політика ЄС та НАТО

Тема 4. Інформаційна політика ЄС

Еволюція розвитку та особливості формування інформаційної політики ЄС. Діяльність ЄС в галузі інформації та комунікації, основні органи і спеціалізовані структури організації: Європейська Рада, Європейська Комісія, Генеральний Директорат з інформаційного суспільства, Форум інформаційного суспільства ЄС, Генеральний Директорат з освіти і культури. Інформаційні центри. Стратегічно важливі документи, де викладена інформаційна політика ЄС.

Література:[10,13,15,20,]

Тема 5. Інформаційна політика НАТО

Напрями інформаційної діяльності НАТО. Інформаційна підтримка «Партнерства заради миру». Центр інформації та документації НАТО. Надання консультацій експертами НАТО, як один з видів інформаційної діяльності Альянсу.

Література:[10,13,16,19, 22]

Змістовий модуль 4 Особливості реалізації інформаційної політики в країнах Західної Європи

Тема 6. Інформаційна політика Великобританії, Франції

Стратегії британського уряду у сфері інформаційних технологій і телекомунікаційних мереж. Система захисту інформаційного простору Великобританії. Політичні аспекти інформаційної політики Великобританії. Державна стратегія розвитку Франції. Участь Франції в інформаційних програмах і проектах міжурядових європейських організацій. Програма електронного урядування Франції.

Література:[6,7,15,17,20]

Тема 7. Інформаційна політика Німеччини, Швейцарії

Стратегія національної інформаційної політики ФРН. Інформаційна політика федерального уряду Німеччини. Інформаційне законодавство ФРН.

Діяльність державних органів Швейцарії в напрямку побудови і розвитку інформаційного суспільства. Державна політика Швейцарії у сфері комунікативних відносин.

Змістовий модуль 5 Інформаційна політика країн Бенілюксу

Тема 8. Інформаційна політика Бельгії, Нідерландів, Люксембургу

Специфіка урядової політики Бельгії у контексті побудови інформаційного суспільства. Специфіку законодавства Бельгії, спрямованого на впровадження та розвиток інформаційного суспільства. Національні програми реформування інформаційної сфери уряду Нідерландів. Інформаційна політика Люксембургу.

Змістовий модуль 6 Особливості реалізації інформаційної політики Скандинавських країн та країнах Балтії

Тема 9. Інформаційна політика Естонії, Латвії, Литви.

Урядові програми розвитку інформаційного суспільства в Естонії. Надання електронних послуг населенню в Естонії. Особливості національної інформаційної політики Литви. Особливості реалізації інформаційної політики Латвії.

Тема 10. Інформаційна політика Норвегії, Фінляндії, Швеції, Данії.

Інформаційне суспільство та навчання в Норвегії. Розвиток технологій інформаційного суспільства у Фінляндії. Стратегічні напрямки інформаційної політики Швеції. Основні напрями інформаційної політики Данії.

Змістовий модуль 7 Регіональна інформаційна політика країн Центральної Європейської Ініціативи

Тема 11. Регіональна інформаційна політика країн Центральної Європейської Ініціативи

Інформаційна політика Австрії. Інформаційна політика Італії. Інформаційна політика Чехії. Інформаційна політика Польщі. Інформаційна

політика Словаччини. Інформаційна політика Болгарії. Інформаційна політика Румунії.

Література: [10,13,17,18,19, 21,23]

Змістовий модуль 8 Інформаційна політика України

Тема 12. Інформаційна політика України

Базові чинники формування інформаційної політики України. Концепції державної інформаційної політики України. Інтеграція України у Європейський інформаційний простір. Зовнішньополітичні чинники впливу на інформаційну політику України. Інформаційна присутність України у світі.

Література: [4,12,23].

5. Контроль навчальних досягнень

5.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6		Модуль 7		Модуль 8		Усього
		Кільк. одиниць по позначках	Макс. Кількість балів за вил.	Кільк. одиниць по позначках	Макс. Кількість балів за вил.	Кільк. одиниць по позначках	Макс. Кількість балів за вил.	Кільк. одиниць по позначках	Макс. Кількість балів за вил.	Кільк. одиниць по позначках	Макс. Кількість балів за вил.	Кільк. одиниць по позначках	Макс. Кількість балів за вил.	Кільк. одиниць по позначках	Макс. Кількість балів за вил.	Кільк. одиниць по позначках	Макс. Кількість балів за вил.	
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	4	4	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2	16
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	4	4	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2	16
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	4	40	2	20	1	10	2	20	1	10	2	20	160
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	4	20	2	10	1	5	2	10	1	5	2	10	80
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	200
Разом		472																
Максимальна кількість балів: 100																		
Розрахунок коефіцієнта: 100/472=0.21																		

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Завдання	бал
Змістовний модуль 1 Європейська інформаційна політика: суб'єктно-об'єктний і просторовий аналіз	10
Тема 1. 1. Створіть глосарій до курсу з 20 термінів.	5

Тема 2. 2. Дослідити внесок американських та японських дослідників у розвиток ідей інформаційного суспільства (М. Порат, Ю. Хаяші, Й. Масуда, Т. Стоуньер, Р. Катц та ін.).	5
Змістовий модуль 2 Інформаційна політика європейських міжурядових організацій	10
Тема 3. 3. Скласти перелік основних документів Ради Європи, які регулюють інформаційну сферу. 4. Скласти перелік діючих програм ОБСЄ в інформаційній сфері.	5 5
Змістовий модуль 3 Інформаційна політика ЄС та НАТО	20
Тема 4. 5. Зробити моніторинг виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в інформаційній сфері. 6. Написати інформаційну довідку про співпрацю ЄС та України щодо розвитку інформаційного суспільства. Тема 5. 7. Опишіть механізм діяльності представництв НАТО в країнах Європи. 8. Зробити моніторинг виконання Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2018 рік в сфері свободи слова та інформаційної політики.	5 5 5 5
Змістовий модуль 4 Особливості реалізації інформаційної політики в країнах Західної Європи	10
Тема 6. Знайти і ознайомитись з офіційними веб-сайтами інституцій урядів країн, здійснюючих інформаційну політику: 9. Великобританії, Франції Тема 7. Знайти і ознайомитись з офіційними веб-сайтами інституцій урядів країн, здійснюючих інформаційну політику: 10. Німеччини, Швейцарії	5 5
Змістовий модуль 5 Інформаційна політика країн Бенілюксу	5
Тема 8. Знайти і ознайомитись з офіційними веб-сайтами інституцій урядів країн, здійснюючих інформаційну політику: 11. Бельгії, Нідерландів, Люксембургу	5
Змістовий модуль 6 Особливості реалізації інформаційної політики Скандинавських країн та країнах Балтії	10
Тема 9. Знайти і ознайомитись з офіційними веб-сайтами інституцій урядів країн, здійснюючих інформаційну політику: 12. Естонії, Латвії, Литви	5

Тема 10. Знайти і ознайомитись з офіційними веб-сайтами інституцій урядів країн, здійснюючих інформаційну політику: 13.Фінляндії, Швеції,Норвегії, Данії	5
Змістовий модуль 7 Регіональна інформаційна політика країн Центральної Європейської Ініціативи	5
Тема 11. Знайти і ознайомитись з офіційними веб-сайтами інституцій урядів країн, здійснюючих інформаційну політику: 14.Австрії, Італії	5
15.Польщі, Чехії, Словаччини,Болгарії, Румунії	5
Змістовий модуль 8 Інформаційна політика України	5
Тема 12. 16.Підготуйте інформаційну довідку, присвячену основним напрямом державної інформаційної політики України	5

Критерії оцінювання

5 – проблема розкрита повністю, матеріал викладений чітко, логічно, послідовно з дотриманням норм літературної мови та вимог оформлення.

4 – проблема розкрита достатньо повно, матеріал викладений чітко, логічно, послідовно з дотриманням норм літературної мови, але є огріхи у оформленні.

3 – проблема розкрита загалом, матеріал викладений недостатньо чітко, логічно, послідовно, з дотриманням норм літературної мови, є огріхи у оформленні.

2 – проблема частково розкрита, матеріал викладений нечітко, нелогічно, непослідовно, з дотриманням норм літературної мови, є огріхи у оформленні.

1 – проблема майже нерозкрита, матеріал викладений нечітко, нелогічно, непослідовно, без дотримання норм літературної мови, є помилки у оформленні.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється у письмовому вигляді.

Тести та питання, що потребують розгорнутої відповіді: тестові питання: 1 вірна відповідь – 1 бал, відкриті відповіді до 5 балів.

5 – проблема розкрита повністю, матеріал викладений чітко, логічно, послідовно з дотриманням норм літературної мови та вимог оформлення.

4 – проблема розкрита достатньо повно, матеріал викладений чітко, логічно, послідовно з дотриманням норм літературної мови, але є огріхи у оформленні.

3 – проблема розкрита загалом, матеріал викладений недостатньо чітко, логічно, послідовно, з дотриманням норм літературної мови, є огріхи у оформленні.

2 – проблема частково розкрита, матеріал викладений нечітко, нелогічно, непослідовно, з дотриманням норм літературної мови, є огріхи у оформленні.

1 – проблема майже нерозкрита, матеріал викладений нечітко, нелогічно, непослідовно, без дотримання норм літературної мови, є помилки у оформленні.

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на відкриті питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на відкриті питання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності.
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань. Відповідь на відкриті питання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на відкриті питання є неповними; неправильно обґрунтовує свою думку.

6.2 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Оцінювання знань студентів з урахуванням вимог Болонської декларації здійснюється за 100-бальною шкалою. Завдання поточного контролю (усні відповіді, наукові доповіді, реферати, доповнення, участь у дискусіях, підготовка до семінарських занять, відвідування та робота на практичних заняттях, виконані завдання для самостійної роботи, поточного модульного контролю) оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів.

6.3 Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни «Європейська інформаційна політика»

Разом: 240 год. З них: лекції - 32 год., семінарські заняття - 32 год., самостійна робота - 160 год., модульний контроль - 16 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Модулі (назви, бали)	Змістовний модуль 1. Європейська інформаційна політика: суб'єктно-об'єктний і просторовий аналіз (59 балів)		Змістовний модуль 2 Інформаційна політика європейських міжурядових організацій (59 балів)		Змістовний модуль 3 Інформаційна політика ЄС та НАТО (93)		Змістовний модуль 4 Особливості реалізації інформаційної політики в країнах Західної Європи (59 балів)		
Лекції (теми, бали)	T1T2 (26бал)	T3T4 (26бали)		T4 (16бал)	T4 (16бал)		T5 (16бал)	T5 (16бали)	
Семінарські заняття (теми, бали)			T1T2 (2-22бала)		T3 (1-11балів)	T4 (2-22бала)		T5 (1-11балів)	T5 (1-11балів)
СР (бали)	C/P (56балів)	C/P (56балів)	C/P (56балів)	C/P (56балів)	C/P (56балів)	C/P (56балів)	C/P (56балів)	C/P (56балів)	
Модульна КР				MK1 (256балів)			MK2 (256балів)		MK3 (256балів)
Тиждень	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII

7. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Бангеманн М. Європа і глобальне інформаційне суспільство: рекомендації для Європейської Ради Європейського Союзу, Європа на шляху до інформаційного суспільства. / М. Бангеманн // . – К. 2000. – 234 с.
2. Башук А.І. Інформаційна політика : [навч. посіб.] / Алла Іванівна Башук. – Ч.1. – К.: Вид-во ІЖ КНУ ім. Т. Шевченка, 2007. – 90 с.
3. Виноградова Г.В. Правове регулювання інформаційних відносин в Україні: навчальний посібник / Г.В. Виноградова. - К.: Юстініан, 2006. - 176 с.
4. Губерський, Л. В. Інформаційна політика України:європейський контекст [Текст] : Монографія / Л. В. Губерський, Є. Є. Камінський, Є. А. Макаренко ; Гол.ред.С.В.Головко. – К. : Либідь, 2007. – 360с.
5. Карпенко В.О. Інформаційна політика та безпека : підручник / Віталій Опанасович Карпенко. — К. : Нора-Друк, 2006. — 320с.
6. Макаренко Є.А. Європейська інформаційна політика / Є.А. Макаренко. - К.: Наша культура і наука, 2003. - 368с.
7. Макаренко Є. А. Європейські комунікації: [монограф.]./ Є.А. Макаренко. – К.: Центр вільної преси, 2006. – 536 с.
8. Мей Кр. Інформаційне суспільство. Скептичний погляд: Пер. з англ. – К.: «К.І.С.», 2004. – 220 с.
9. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика : навч. посіб. / Почепцов Георгій Георгійович, Чукут Світлана Анатоліївна. — К. : Знання, 2006. — 663с.

Допоміжна

- 10.Актуальні проблеми формування та розвитку європейського інформаційного простору : колективна монографія. – Луцьк : ВНУ імені. Лесі Українки, 2012. – 357 с.
- 11.Всесвітній саміт з питань інформаційного суспільства (Женева 2003 – Туніс 2005) : підсумкові документи [переклад, упорядкування, укладання Словника термінів Ю.Пероганич] / К.: Державне підприємство «Державне видавничо-інформаційне агентство «ЗВ`ЯЗОК», 2006. – 131 с.
- 12.Інформаційне Суспільство. Шлях України. – К.: Бібліотека інформаційного суспільства, 2004. – 289 с.
- 13.Тихомирова Є.Б. Комунікаційна політика ЄС /Європейська інтеграція. Навчальний посібник. – Луцьк, ВНУ, 2011. – 760с. / С. 512-531

15. Інформаційні ресурси

14. Міністерство інформаційної політики України: <http://mip.gov.ua/>
15. Офіційний сайт ЄС: <http://europa.eu>
16. Офіційний сайт НАТО: <https://www.nato.int/>
17. Окинавская хартия глобального информационного общества [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_163
18. Організація з безпеки та співробітництва в Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.osce.org
19. Підсумкові документи Всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства (Женева 2003 — Туніс 2005) <http://old.apitu.org.ua/wsis>
20. Сайт Європейської комісії: <https://ec.europa.eu/>
21. Сайт Ради Європи. - <https://www.coe.int>
22. Центр інформації та документації НАТО в Україні: <http://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ua/inform-center/nidc>
23. Центральна Європейська Ініціатива [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cei.int/>
24. ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://en.unesco.org/>